

Interview met Jan Berends, een kind in Onnen tijder

Spoorbrug Onnen

Menig spoorwegliefhebber heeft wel eens op de spoorbrug Onnen gestaan en naar het heuvelen van de goederentreinen gekeken. Als u bij Onnen de Viaductweg op rijdt, dan krijgt u een beetje het gevoel in het buitenland te zijn op de met bomen omringde weg. De weg loopt behoorlijk omhoog. Boven aangekomen maakt deze een bocht naar de spoorbrug. De vakwerkbrug zelf bestaat uit twee stalen overspanningen van 38 meter. In 1916 werd begonnen met de aanleg van het rangeerterrein van Onnen. Ook werd er een locomotiefloods gebouwd. In het kilometers grote gebied verschenen heel wat sporen. Tussen de spoorbrug en de locloods verscheen een helling waar de treinen konden heuvelen. Toen het emplacement klaar was, moesten de mensen via Glimmen omrijden om het spoor te kunnen oversteken. In 1920 kwam hier een oplossing voor in de vorm van deze spoorbrug. In de oorlog was dit natuurlijk zo als zoveel emplacementen een kwetsbaar gebied. Rollend materieel was belangrijk voor de oorlogsvoering. Er is hier in de oorlog het een en ander gebeurd.

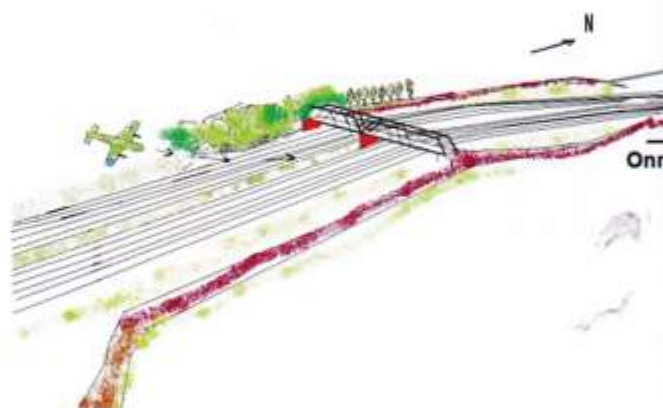
We hebben een interview met Jan Berends. Het interview vindt plaats op de spoorbrug in On-

De spoorbrug die op een gemetselde pijler staat is al van veraf te zien. Tegenwoordig razen hier de intercity's onderdoor (foto: Wim Mensinga)

nen. De heer Berends is in 1936 geboren in Onnen en heeft de laatste jaren van de oorlog bewust mee gemaakt. De heer Berends vertelde ons het volgende over de oorlogsjaren:

"Ik woonde in Onnen waar mijn vader een boerderij had. In de oorlog werkten er veel Russen (krijgsgevangenen) bij het spoor. Zij moesten de treinen en seinen repareren. Tijdens een staking zaten er verscheidene Russen in het dorp. Er was een Rus ondergedoken in het huisje naast ons. Ik vocht en stoeide wel eens met hem. Ook wij hadden onderduikers in de schuur.

Een reconstructie van een aanval. De Spitfire kwam uit het zuidwesten. Dit had als voordeel dat de verdediging tegen de zon inkeek en minder goed terug kon schieten (tekening: Wim Mensinga)

Hier in Onnen kwamen aan het einde van de oorlog veel Duitse treinen langs met gestolen goederen. Ook zie ik de Spitfires nog voor me waarmee de treinen werden beschoten. De brug werd diverse keren geraakt. Ik ben ooggetuige geweest van de beschieting van de trein in Waterhuizen, die daarbij in brand vloog. Er werd daar ook nog een Messerschmitt door een Spitfire neergeschoten. Het vliegtuig kwam neer aan de Pompweg. De Duitser kon zich met een parachute redden. Vanuit het oosten werd over onze boerderij heen geschoten.

de Tweede Wereldoorlog

Op de foto is te zien waar de kogel door het stalen profiel heenging. De kogel is aan deze kant ingeslagen (foto: Wim Mensinga)

Dat heb ik een aantal keren meegemaakt. Ze vlogen op 80 tot 90 meter hoogte. Op ons erf lagen allemaal hulzen. Er waren twee soorten munitie. Soms vond je ook een hele band munitie. Ik kan me herinneren dat hier locomotieven stonden met van die platen aan de voorkant (serie 3900). Ze schoten ook van de westkant. We moesten hier ook een keer in de wal wegduiken.

Hier zit nog een kogelgat in de brug; er zaten meer gaten in maar die zijn dichtgelast. De boeren moesten hier ook meehelpen om een verdediging aan te leggen voor de Duitsers. De lambrisering werd uit de treinen gesloopt. Mijn vader moest ook helpen om het te slopen; het was van dat mooie hout, teakhout geloof ik. Het werd gebruikt voor de bescherming van het luchtdoelgeschut. Tegen het hout werd weer aarde gestort. Later is het hout weer gebruikt als brandhout. Het luchtdoel heeft er maar een paar weken gestaan. In die tijd kwamen er geen vliegtuigen meer. Toen het luchtdoelgeschut weggehaald was kwamen de vliegtuigen weer terug. Die werden waarschijnlijk gewaarschuwd door de ondergrondse. Tja het was wat in die tijd."

De verdediging gebeurde meestal met 2 cm F.L.A.K geschut. Flak is de afkorting van Flugabwehrkanone. Dit kaliber werd meer gebruikt bij de verdediging van de spoorwegen. Je had dit kaliber ook met vier lopen, het zogenaamde vierling kanon. De vierling stond ook opgesteld bij het station van Groningen. - WM

Vrijwilligers van de EEE-werkgroep aan het werk

Op pagina 13 vertelt Jan Wagenaar over de verschillende werkgroepen waarin onze vrijwilligers aan het werk zijn. Op de twee foto's hierboven ziet u de EEE-werkgroep aan het werk.